

PharmaNL Human Capital Growth 2024

Datum geplaatst: 11 maart 2025

Deadline: **20 mei 2025, 14.00 uur**

Let op, er is een wijziging ten opzichte van de oproep tekst in de projectidee fase:

- 1) Verplichte bijlage (8). Technische Samenvatting HCG.

Inhoud

1.	Samenvatting.....	1
2.	Doel subsidieoproep.....	2
3.	Voorwaarden en verplichtingen.....	3
3.1.	Voorwaarden	3
3.1.1.	Wie kunnen er aanspraak maken op subsidie?.....	4
3.1.2.	Staatssteun	4
3.1.3.	Samenwerking en bijdrage van derden	4
3.1.4.	Welk bedrag kunt u aanvragen?.....	5
3.1.5.	Praktische voorwaarden	6
3.2.	Verplichtingen	7
4.	Beoordeling en prioriteitstelling	7
4.1.	Beoordelingsprocedure	7
4.2.	Relevantiecriteria	7
4.3.	Kwaliteitscriteria.....	9
4.4.	Prioriteitstelling	10
5.	Indienen	12
5.1.	Indiening via Mijn ZonMw	12
5.2.	Tips	12
5.3.	Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag	12
5.4.	Inhoudelijke vragen	12
5.5.	Technische vragen	12
5.6.	Downloads en links.....	12
6.	Bijlagen	13
	Bijlage 1 – Staatssteun – DAEB.....	14

1. Samenvatting

U kunt alleen een uitgewerkte subsidieaanvraag indienen als uw ingediende projectidee in deze subsidieronde een positief advies tot uitwerken heeft gekregen. Overweegt u ondanks dit negatieve advies toch een uitgewerkte subsidieaanvraag in te dienen? Dan verzoeken wij u vriendelijk hierover zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen 4 weken na ontvangst van het advies, contact op te nemen via PharmaNL@zonmw.nl.

Wie

PharmaNL is een landelijk publiek-privaat consortium bestaande uit Leiden University, Campus Groningen en Pivot Park, in nauwe samenwerking met FAST (Centre for Future Affordable Sustainable Therapy Development). In 2022 heeft PharmaNL een toekenning gekregen uit het Nationaal Groeifonds (NGF). Het doel van PharmaNL is onder andere om een duurzame impuls te geven aan het op de Nederlandse markt beschikbare *human capital* voor de farmaceutische industrie. PharmaNL beoogt dit doel te bereiken door het opleidingsaanbod voor deze sector gericht te versterken. Doelgroep van de subsidie zijn Nederlandse bedrijven en/of instellingen die erkende of geaccrediteerde opleidingen en/of onderwijs (bekostigd of niet-bekostigd) aanbieden in de farmaceutische waardeketen.

Waarvoor

Deze subsidieoproep heeft als doel invulling te geven aan de 5 geprioriteerde thema's die zijn geïdentificeerd in de [investeringsagenda](#) van PharmaNL. De projecten dienen bij te dragen aan de doelstelling van het PharmaNL Human Capital Growth programma. Dit programma streeft naar een coherent en meer hybride farmaceutisch opleidingsaanbod dat moet bijdragen aan *life long learning* op post-mbo, post-hbo en postacademisch niveau. Daarnaast dienen projecten voort te bouwen op het reeds aanwezige opleidingsaanbod en/of op specifieke initiatieven zoals dat van verscheidene beroepsverenigingen, lokale mbo-instellingen, hogescholen en universiteiten die al met de ontwikkeling van nieuwe curricula bezig zijn.

Wat

Het totale beschikbare subsidiebudget in deze subsidieronde bedraagt € 6,5 miljoen. Binnen thema 1 tot en met 4 kan per aanvraag maximaal € 750.000,- worden aangevraagd en voor thema 5 is het maximale bedrag per aanvraag € 500.000,-. De maximale looptijd van de projecten is 4 jaar, waarbij er 6 maanden voor afronding van het project een lopend opleidingsaanbod dient te zijn. Financiering betreft onder andere personeelskosten, operationele kosten, kosten van adviesdiensten en algemene indirecte kosten (zie [sectie 3.1.4 'Welk bedrag kunt u aanvragen'](#)).

Wanneer

Online informatiebijeenkomst uitgewerkte aanvraag	Dinsdag 18 maart, 17:00 uur
Deadline indienen uitgewerkte subsidieaanvraag	Dinsdag 20 mei 2025, 14:00 uur
Deadline hersteltijd uitgewerkte aanvraag (indien aanvraag incompleet)	Uiterlijk vrijdag 23 mei 2025
Ontvangst commentaar referenten	Vrijdag 20 juni 2025
Deadline indienen wederhoor	Vrijdag 4 juli 2025, 10:00 uur
Commissievergadering met interview	Begin september 2025
Besluit	Eind september/begin oktober 2025
Uiterlijke startdatum	Januari 2026

- ZonMw controleert na de deadline voor het indienen van de uitgewerkte subsidieaanvraag of uw aanvraag compleet is. Indien uw aanvraag niet compleet is, ontvangt u bericht van ZonMw en krijgt u **maximaal 48 uur** de tijd om de aanvraag compleet te maken. We verzoeken u daarom om op de dag van de deadline en de daaropvolgende dagen (telefonisch) bereikbaar te zijn voor het secretariaat van ZonMw.
- Volgens het gelijkheidsbeginsel moet ZonMw alle partijen op een gelijke, niet-discriminerende wijze behandelen. ZonMw kan daarom besluiten een aanvraag niet verder in behandeling te nemen als deze na de maximale hersteltijd van 48 uur niet aan de voorwaarden voldoet.

- Een interview is onderdeel van het beoordelingstraject van uw subsidieaanvraag. Van het interview wordt een geluidsopname gemaakt. Na afloop van de beoordelingsprocedure wordt de geluidsopname vernietigd.

2. Doel subsidieoproep

Deze oproep maakt onderdeel uit van het PharmaNL Human Capital Growth programma en heeft als doel invulling te geven aan de 5 geprioriteerde thema's die zijn geïdentificeerd in de [investeringsagenda](#) van PharmaNL.

Aanleiding

Er zijn de laatste jaren steeds vaker medicijntekorten ontstaan, doordat Nederland voor medicijnproductie sterk afhankelijk is van het buitenland. Daarnaast zijn er nog belangrijke knelpunten in het traject om een geneesmiddel van lab naar patiënt te krijgen. De impact van medicijntekorten is ingrijpend voor de samenleving, omdat deze veilige en passende zorg in de weg staan. Het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) wil daarom inzetten op het oplossen of voorkomen van tekorten door het stimuleren van de ontwikkeling en productie van medicijnen in Nederland¹.

PharmaNL is een landelijk publiek-privaat consortium bestaande uit Leiden University, Campus Groningen en Pivot Park, in nauwe samenwerking met FAST. Het voorstel van PharmaNL heeft in 2022 een toekenning gekregen uit het NGF. Het doel van PharmaNL is om een duurzame impuls te geven aan de volledige Nederlandse waardeketen van geneesmiddelenontwikkeling en -productie. Op dit moment wordt het economische en maatschappelijke potentieel van deze waardeketen nog onvoldoende benut, vanwege de knelpunten die zijn geïdentificeerd in het traject om geneesmiddelen van lab naar patiënt te krijgen. Na het ontdekken van een potentieel medicijn, meestal in een academisch laboratorium, is het een uitdaging om de ontwikkeling van lab naar patiënt te krijgen, omdat startups, scale-ups en academische groepen vaak niet over de financiële middelen beschikken om dit tot stand te brengen. Een ander knelpunt is de beschikbaarheid van toegankelijke infrastructuur voor de ontwikkeling en productie van geneesmiddelen, en juist gekwalificeerd personeel om ontwikkelingen tot exploitatie te brengen. Het vraagt om sectoroverstijgend inzicht om dit landelijke probleem aan te pakken. PharmaNL is opgezet om partijen uit de gehele Nederlandse farmaceutische sector met elkaar te verbinden en innovatiekracht te bundelen. Door financiële en operationele ondersteuning te bieden, beoogt PharmaNL de Nederlandse farmaceutische waardeketen te versterken.

PharmaNL behelst een integrale aanpak voor het wegnemen van het structureel marktfalen dat de Nederlandse farmaceutische waardeketen momenteel verhindert om haar economisch en maatschappelijk potentieel te realiseren. Het PharmaNL programma adresseert de uitdagingen die het geneesmiddeltraject van lab naar patiënt belemmeren aan de hand van twee nationaal gecoördineerde programmalijnen. De eerste programmalijn heeft als doel het opzetten van een *shared development infrastructure* voor gebruik door farmaceutische startups, scale-ups en academische onderzoeksgroepen. De tweede programmalijn heeft als doel om een duurzame impuls te geven aan het beschikbare *human capital* voor de farmaceutische industrie op de Nederlandse markt. Dit wordt bereikt door het opleidingsaanbod voor deze sector gericht te versterken.

PharmaNL Human Capital Growth programma

In samenspraak met het PharmaNL consortium heeft het Ministerie van VWS aan ZonMw de opdracht gegeven om het PharmaNL Human Capital Growth programma uit te voeren. Het programma richt zich, conform het gehonoreerde voorstel van PharmaNL, op de totstandbrenging van een coherent, meer hybride farmaceutisch opleidingsaanbod dat moet bijdragen aan *life long learning* op post-mbo, post-hbo en postacademisch niveau. Het opleidingsaanbod dient voort te bouwen op het reeds aanwezige opleidingsaanbod en/of op specifieke initiatieven zoals dat van verscheidene beroepsverenigingen, lokale mbo-instellingen, hogescholen en universiteiten die al met de ontwikkeling van nieuwe curricula bezig zijn.

Door het aanbieden van hybride opleidingsvormen kunnen opleidingen op verschillende locaties worden ingezet, wat het landelijk opleidingsaanbod versterkt en toegankelijker maakt. Daarnaast is het van belang dat het aanbod een groter aanpassingsvermogen heeft ten opzichte van het huidige

¹ [Kamerbrief betreffende beschikbaarheid medische producten. Kenmerk 3523195-104352-GMT](#)

opleidingsaanbod, zodat er op een snelle en effectieve manier ingespeeld kan worden op veranderingen in onderzoeks- en opleidingsbehoeften.

ZonMw heeft tevens de opdracht gekregen om het [Shared Development Infrastructure programma](#) van PharmaNL uit te voeren. De samenhang tussen het PharmaNL Shared Development Infrastructure en PharmaNL Human Capital Growth programma is belangrijk, omdat de infrastructuur mogelijkheden biedt voor opleidingen om meer praktijkgericht onderwijs aan te bieden. Bijvoorbeeld door leer-werkplekken te creëren. Door studenten vroeg kennis te laten maken met apparatuur, kunnen zij sneller worden ingewerkt en productief zijn. Scholen en universiteiten kunnen de infrastructuur daarnaast gebruiken om studenten te enthousiasmeren om een loopbaan in de farmaceutische sector te kiezen.

Totstandkoming investeringsagenda PharmaNL

Door de inzet van een gap-analyse en expertsessie heeft PharmaNL de behoefte aan kennis en vaardigheden van personeel geïdentificeerd bij relevante partijen binnen de farmaceutische sector, zoals (bio)science parken, bedrijven en instellingen die een rol spelen in de ontwikkeling of productie van innovatieve geneesmiddelen. De hiaten in kennis en vaardigheden die zijn voortgekomen uit de gap-analyse en expertsessie zijn opgenomen in de [investeringsagenda](#) van PharmaNL. De investeringsagenda geeft een beeld van de uitdagingen en behoeften in de farmaceutische sector waarvoor investeringen nodig zijn. Deze investeringen komen onder reguliere marktwending niet tot stand, omdat sectoroverstijgend inzicht en financiële middelen nodig zijn om de Nederlandse farmaceutische waardeketen landelijk te kunnen versterken.

Binnen deze subsidieoproep is financiering beschikbaar voor de 5 geprioriteerde thema's die zijn geïdentificeerd in de investeringsagenda van PharmaNL, waarbij 1 als hoogste prioriteit is gedefinieerd en 5 als laagste prioriteit. De subsidieoproep draagt bij aan het algemene publieke belang om de knelpunten in het traject om geneesmiddelen van lab naar patiënt te krijgen aan te pakken en beoogt om het structureel marktfalen weg te nemen dat de Nederlandse farmaceutische waardeketen momenteel verhindert om haar economisch en maatschappelijk potentieel omtrent de ontwikkeling en productie van geneesmiddelen volledig te realiseren.

De volgende thema's uit de investeringsagenda komen in aanmerking voor financiering (in volgorde van prioritering):

1. Geclusterd thema *Automation production and warehousing* en *Small scale (shared) manufacturing facilities*
2. Geclusterd thema *Drug delivery capabilities* en *Advanced and emerging therapies*
3. *Early discovery infrastructure*
4. *Molecular diagnostics and imaging*
5. *Bioprocessing and fermentation*

Per thema zijn, op basis van de behoefte uit het werkveld, specifieke criteria geïdentificeerd die staan beschreven in [sectie 4.2 'Relevantiecriteria'](#).

3. Voorwaarden en verplichtingen

Bij het aanvragen van een subsidie bij ZonMw zijn er rechten, voorwaarden en verplichtingen om rekening mee te houden. Deze volgen uit de [Algemene wet bestuursrecht \(Awb\)](#). Titel 4.2 van de Awb bevat specifieke bepalingen die van toepassing zijn op subsidies van ZonMw. Daarnaast zijn de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#) van toepassing.

3.1. Voorwaarden

Uw subsidieaanvraag moet aan onderstaande voorwaarden voldoen om in behandeling te worden genomen.

U kunt alleen een uitgewerkte subsidieaanvraag indienen als uw ingediende projectidee in deze subsidieronde een positief advies tot uitwerken heeft gekregen. Overweegt u ondanks dit negatieve advies toch een uitgewerkte subsidieaanvraag in te dienen? Dan verzoeken wij u vriendelijk hierover zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen 4 weken na ontvangst van het advies, contact op te nemen via PharmaNL@zonmw.nl.

Voorwaarden

De te honoreren projecten moeten voldoen aan de volgende voorwaarden:

- Het projectvoorstel past binnen één of meerdere thema's uit de [investeringsagenda](#) van PharmaNL zoals beschreven onder sectie 2 'Doel subsidieoproep'.
- Het onderwerp past binnen de kaders van het [PharmaNL Human Capital Growth programma](#).
- Projecten binnen dit programma dienen bij te dragen aan het doel van PharmaNL om tijdens de looptijd van het programma ten minste 5.000 mensen deel te laten nemen aan een PharmaNL opleiding.

3.1.1. Wie kunnen er aanspraak maken op subsidie?

In Nederland gevestigde publiekrechtelijke of privaatrechtelijke rechtspersonen kunnen subsidie aanvragen. Doelgroep van de subsidie zijn Nederlandse bedrijven of instellingen die erkende of geaccrediteerde opleidingen en/of onderwijs (bekostigd of niet-bekostigd) aanbieden in de farmaceutische waardeketen.

3.1.2. Staatssteun

ZonMw verstrekt geen subsidie als dit leidt of kan leiden tot het verlenen van onrechtmatige staatssteun². Er is sprake van staatssteun als er subsidie wordt verleend aan een onderneming. Een onderneming is een entiteit die een economische activiteit uitoefent, bestaande uit het aanbieden van goederen of diensten op een bepaalde markt. De rechtsvorm van de entiteit (publiek- of privaatrechtelijke organisatie) of het economisch karakter (al dan niet met winstoogmerk) is daarbij niet relevant³. Een entiteit of organisatie kan ook een onderneming zijn voor slechts een deel van haar activiteiten. Organisaties die doorgaans niet als onderneming worden gezien, zoals onderzoeksorganisaties, kunnen daardoor toch aangemerkt worden als onderneming indien zij economische activiteiten uitvoeren. Er wordt dan gesproken van een onderneming voor zover het die activiteiten betreft. Om te bepalen of er sprake is van staatssteun is het daarom belangrijk om na te gaan of de activiteit waarvoor subsidie wordt aangevraagd een economische activiteit is. De beschreven activiteiten binnen deze subsidieoproep zijn door ZonMw aangemerkt als economische activiteit en vallen daardoor onder het staatssteunrecht. Om rechtmatig staatssteun te kunnen verlenen geldt binnen deze subsidieronde de volgende staatssteunmaatregel:

- Dienst voor Algemeen Economisch Belang (DAEB) vrijstellingsbesluit

DAEB vrijstellingsbesluit

De beschreven activiteiten binnen deze subsidieoproep zijn door ZonMw aangemerkt als economische activiteiten van algemeen belang en vallen onder de staatssteunmaatregel: Dienst van Algemeen Economisch Belang ('DAEB'). Dit betekent dat er specifieke financieringsvoorwaarden en regels voor de begroting zijn. In [Bijlage 1 – Staatssteun – DAEB](#) vindt u meer informatie over het DAEB vrijstellingsbesluit, evenals de vereisten van het DAEB vrijstellingsbesluit waaraan moet worden voldaan.

3.1.3. Samenwerking en bijdrage van derden

ZonMw stimuleert samenwerking tussen en deelname van partijen. Daarbij geldt dat geen subsidie wordt verstrekt als afspraken leiden of kunnen leiden tot het verlenen van onrechtmatige staatssteun of als daardoor niet aan de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#) en de voorwaarden van deze subsidieoproep wordt voldaan. Samenwerking wordt in dit programma aangemoedigd, maar is niet verplicht.

Indien er wordt samengewerkt, dan dient uit de subsidieaanvraag en de begroting duidelijk naar voren te komen:

- Met welke partijen samengewerkt wordt. Beschrijf per partij op welke manier deze actief bijdraagt aan het project; dit zijn in elk geval partijen die op de begroting voorkomen als een partij die aanspraak wenst te maken op een deel van de subsidie. Ook partijen die voor eigen rekening en risico actief bijdragen maken onderdeel uit van de samenwerking.
- Met welke partij(en) een sponsorovereenkomst zal worden aangegaan en wat de in-natura of geldelijke bijdrage is.
- Welke partijen worden ingehuurd of indien dit nog niet bekend is, voor welke activiteiten wordt voorzien dat dit door derden zal worden uitgevoerd en de daarvoor te maken kosten (inclusief

² Artikel 107 Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU).

³ [Kaderregeling betreffende staatssteun voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie \(2022/C 414/01\)](#)

btw). Zie voor meer informatie en de voorwaarden voor inhuur/opdracht de [ZonMw-webpagina Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#).

Samenwerking en sponsoring moeten definitief geregeld zijn bij het indienen van de uitgewerkte subsidieaanvraag.

Letter of Commitment

Omdat ZonMw zeker wil weten dat samenwerkende partijen/sponsors van een project zich juridisch hebben verplicht tot de toegezegde bijdrage is (deze bijdrage kan geldelijk of in natura zijn), indien van toepassing, een Letter of Commitment per samenwerkende partij/sponsor bij het indienen van de uitgewerkte subsidieaanvraag verplicht. Gebruik hiervoor het voorbeeld op de [ZonMw-webpagina Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#).

Samenwerkings- en sponsorovereenkomst

Op de [ZonMw-webpagina Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#) vindt u meer informatie over de verschillende vormen van samenwerken en bijdragen (sponsoring/opdracht) met voorbeeldovereenkomsten. Dit kan als hulpmiddel gebruikt worden bij het opstellen van de betreffende overeenkomst en de voorwaarden waaraan de overeenkomst moet voldoen in de daarbij horende uitleg. De op deze webpagina en in de uitleg genoemde voorwaarden maken integraal onderdeel uit van deze subsidieoproep. Indien ZonMw concept samenwerkings- en/of sponsorovereenkomst(en) opvraagt, verleent zij de subsidie op voorwaarde dat de overeenkomst(en) door haar geaccepteerd wordt/worden.

3.1.4. Welk bedrag kunt u aanvragen?

In deze subsidieronde

- Bedraagt het totale beschikbare subsidiebudget € 6,5 miljoen.
- Binnen thema 1 tot en met 4 kan per aanvraag maximaal € 750.000,- worden aangevraagd en voor thema 5 is het maximale bedrag per aanvraag € 500.000,-.
- Het totale bedrag van de uitgewerkte aanvraag mag niet meer dan 15% afwijken van het projectidee, met inachtneming van het maximale budget per thema. Afwijkingen hierop zijn alleen toegestaan met toestemming van ZonMw.
- De maximale looptijd van de projecten is 4 jaar, waarbij er 6 maanden voor afronding van het project een lopend opleidingsaanbod dient te zijn.
- Het budget dient realistisch en goed onderbouwd te zijn. Neem hierin mee hoe de voorgenomen projectactiviteiten in verhouding staan met het aangevraagde budget.
- Een eigen bijdrage (afkomstig van de organisatie van de bestuurlijk verantwoordelijke en hoofdaanvrager) en/of de cofinanciering (afkomstig van een organisatie anders dan de organisatie van de bestuurlijk verantwoordelijke en hoofdaanvrager, zoals de organisatie van een mede-aanvrager) is niet verplicht, maar wel wenselijk. Deze kan in cash, in kind of een combinatie van beide zijn.
 - Maak, indien van toepassing, bij de uitgewerkte aanvraag aannemelijk dat de eigen bijdrage en/of cofinanciering geleverd wordt met behulp van een Letter of Commitment.
- Voor de personeelskosten van wetenschappelijke instellingen worden de VSNU (o.a. universiteiten) en NFU (o.a. UMC's) salaristabellen gebruikt. Indien deze niet toereikend zijn, dient u per functie de salarisschaal, het inschalingsniveau en de werktijdfactor, en 12 maal het bruto maandsalaris te berekenen. Er wordt een maximum uurtarief gehanteerd op basis van schaal 16 van de [Handleiding Overheidstarieven 2024](#). Daarnaast dient u te motiveren waarom de tarieven uit de VSNU- en/of NFU-tabellen niet toereikend zijn.
- Overheadkosten zijn toegestaan, mits gespecificeerd en onderbouwd met een berekening.
- Accountantskosten tot een maximum van €3.500,- mogen bij projecten van €125.000,- of meer opgenomen worden in de begroting. Door de wijziging van de Algemene subsidiebepalingen ZonMw per 1 april 2022 moet er na afronding van een project van €125.000,- of meer naast de financiële eindverantwoording ook een controleverklaring van een accountant aangeleverd worden. Universiteiten en universitaire medische centra mogen accountantskosten niet opnemen in de begroting. Met deze instellingen zijn aparte afspraken gemaakt over de vereiste accountantsverklaring. Neem hiervoor contact op met uw financiële afdeling.
- De volgende kosten zijn subsidiabel:
 - Personeelskosten

- Rechtstreeks met het opleidingstraject verband houdende operationele kosten, zoals materiaal en benodigdheden die rechtstreeks met het project verband houden, de afschrijving van werktuigen en uitrusting voor zover deze uitsluitend voor het opleidingsproject worden gebruikt
 - Kosten van adviesdiensten met betrekking tot het opleidingsproject
 - Algemene indirecte kosten (administratieve kosten, huur, algemene vaste kosten), voor de uren dat de deelnemers de opleiding bijwonen)
- Onvoorziene kosten zijn niet subsidiabel.
 - De activiteiten binnen deze subsidieoproep zijn aangemerkt als economische activiteiten van algemeen belang, daarom wordt de DAEB toegepast. Dit betekent dat er specifieke financieringsvoorwaarden en regels voor de begroting zijn. Lees [Bijlage 1 – Staatssteun – DAEB](#).
 - Indien u volgens de volledig gouden Open Access route publiceert, mag u kosten voor Open Access publicaties opnemen in de projectbegroting. Dit kan tot een maximumbedrag van € 5.000,-. In de begroting neemt u 'Open Access' als aparte budgetregel op. Zie voor meer informatie over Open Access hoofdstuk 3.2 en de ZonMw-webpagina [Open Access](#).

3.1.5. Praktische voorwaarden

- Schrijf uw aanvraag in het Nederlands.
- Het is verplicht om bij een uitgewerkte subsidieaanvraag een DAEB begroting toe te voegen ([verplicht format](#)).
 - Het totale bedrag van de uitgewerkte aanvraag mag niet meer dan 15% afwijken van het projectidee, met inachtneming van het maximale budget per thema. Afwijkingen hierop zijn alleen toegestaan met toestemming van ZonMw.
 - Het maximum aan te vragen bedrag is € 750.000 voor thema 1 t/m 4 en € 500.000 voor thema 5.
 - Indien u overheadkosten in de begroting opneemt, dient u te specificeren uit welke kosten de overhead is opgebouwd en dit te onderbouwen met een berekening.
- Maak met behulp van een businessmodel ([verplicht format](#)) aannemelijk dat de opleiding commercieel en technisch haalbaar is. Maak daarnaast aan de hand van een exploitatiebegroting (geen format) aannemelijk dat de opleiding na afloop van de subsidie gecontinueerd kan worden.
- De volgende bijlagen voegt u toe aan uw uitgewerkte aanvraag:
 - **Bijlage 1. Figuren en tabellen**
 - Optioneel / Geen format / Max. 1 A4 / PDF
 - **Bijlage 2. Ingevuld formulier over thema subsidieaanvraag**
Motiveer aan de hand van het format in welk thema uw aanvraag zich (vooral) bevindt en beschrijf hoe uw aanvraag bijdraagt aan de specifieke criteria van het betreffende thema.
 - Verplicht / [Verplicht format](#) / PDF
 - **Bijlage 3. Planning (Gantt-grafiek)**
Maak de planning van het project inzichtelijk met behulp van een Gantt-grafiek.
 - Verplicht / Geen format / Max. 1 A4 / PDF
 - **Bijlage 4. Businessmodel**
Stel aan de hand van het format een businessmodel op waarin u aantoont dat het opleidingsaanbod commercieel en technisch haalbaar is, en ook na afloop van de subsidie gecontinueerd kan worden.
 - Verplicht / [Verplicht format](#) / PDF
 - **Bijlage 5. Exploitatiebegroting**
Maak voor de eerste 3 jaar dat de opleiding wordt aangeboden per jaar inzichtelijk wat de verwachte omzet en kosten zijn.
 - Verplicht / Geen format / PDF
 - **Bijlage 6. Onderbouwing overheadkosten**
Verplicht indien er overheadkosten worden opgevoerd. Specificeer uit welke kosten de overhead is opgebouwd en onderbouw met een berekening.
 - Indien van toepassing / Geen format / Excel
 - **Bijlage 7. Letter of Commitment**
Wanneer er sprake is van samenwerking en/of sponsoring: [een Letter of Commitment](#) per samenwerkende partij.
 - Indien van toepassing / [format](#) / PDF
 - **Bijlage 8. Technische Samenvatting HCG**

- Verplicht / [verplicht format](#) / PDF
- Beschrijf of er binnen uw aanvraag mogelijkheden zijn om samenhang te creëren met de [Shared Development Infrastructure programmalijn van PharmaNL](#). Dit is geen beoordelingscriterium, maar wordt uitgevraagd om inzichtelijk te maken in hoeverre er mogelijkheden zijn om samenhang te creëren tussen beide programmalijnen.

Wanneer een bijlage wordt toegevoegd die niet is opgenomen in bovenstaande lijst wordt deze bijlage niet meegenomen bij de beoordeling van uw aanvraag.

3.2. Verplichtingen

Verplichtingen zijn van toepassing wanneer u een subsidie krijgt toegekend. Hiervoor volgt ZonMw de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#). Daarnaast zijn ook de volgende verplichtingen van toepassing:

- **Open Access**
Alle publicaties die voortkomen uit (wetenschappelijk) onderzoek dat geheel of gedeeltelijk door ZonMw gefinancierd is, moeten Open Access beschikbaar gesteld worden (conform ZonMw Open Access beleid). ZonMw accepteert verschillende Open Access routes. Naast artikelen, moedigt ZonMw ook aan om andere type (wetenschappelijke) publicaties Open Access beschikbaar te stellen (zoals *monographs*, boeken, *conference proceedings* en *grey literature*), maar ook onderzoeksdata en kennisproducten van praktijkgericht onderzoek (zoals modellen, protocollen, prototypen, digitale tools, demonstraties).
Voor meer informatie over het ZonMw Open Access beleid, de volledige voorwaarden en mogelijkheden, verwijzen we u naar [onze website](#).
- **Voorwaarden voor valorisatie**
ZonMw streeft naar brede toegankelijkheid van door haar gesubsidieerde projecten, daarom, dienen de [tien principes voor Maatschappelijk Verantwoord Licentiëren](#) (MVL) te worden toegepast bij licentiëring van resultaten. Beschrijf indien van toepassing hoe aanspraak op intellectueel eigendom is geregeld met samenwerkende partijen en eventueel derden. Geef ook aan hoe deze partijen de tien principes zullen naleven.
- **Opbrengsten uit economische activiteiten**
Indien een onderwijsinstelling naast openbaar onderwijs ook economische activiteiten verricht, dienen de opbrengsten daarvan ten goede te komen aan de niet-economische activiteiten van de instelling.
- **Rapportage ten behoeve van het Nationaal Groeifonds**
Er is een rapportageverplichting vanuit ZonMw, PharmaNL en het ministerie van VWS aan het NGF. Hiervoor bent u verplicht ieder jaar een rapportage in te vullen. ZonMw zal u tijdig informeren over verdere details.

4. Beoordeling en prioriteitstelling

4.1. Beoordelingsprocedure

De beoordelingsprocedure voor uitgewerkte subsidieaanvragen bestaat uit een schriftelijke beoordeling van de kwaliteit van de aanvraag door externe, onafhankelijke deskundigen (referenten), de mogelijkheid tot schriftelijk wederhoor en een eindbeoordeling door de programmacommissie. De programmacommissie beoordeelt de relevantie, kwaliteit, begroting en passendheid binnen de thema's zoals geïdentificeerd in de [investeringsagenda](#). Daarnaast beoordeelt de commissie, afhankelijk van het thema, of *soft skills*, *Artificial Intelligence (AI)* en/of *regulatory knowledge and innovation* integraal onderdeel uitmaken van de aanvraag en daarvoor mogelijk één of meerdere bonuspunten worden toegekend. In sectie 4.2 en 4.3 worden de relevantie- en kwaliteitscriteria die van toepassing zijn beschreven.

Voor meer informatie over de procedures voor de beoordeling van subsidieaanvragen verwijzen we u naar de infographic '[in 10 stappen subsidie aanvragen](#)' en naar de [procedurebrochure aanvragers](#).

4.2. Relevantiecriteria

- **Aansluiting bij de visie van PharmaNL en de doelstelling van het PharmaNL HCG programma**
Beschrijf hoe de aanvraag bijdraagt aan:

- De totstandbrenging van een coherent, versterkt, meer hybride en aan *life long learning* bijdragend farmaceutisch opleidingsaanbod met internationale uitstraling.
 - Het realiseren van een versterkt en/of additioneel opleidingsaanbod op post-mbo, -hbo en -academisch niveau dat aansluit op bestaande opleidingen en bedrijfsopleidingen ter bevordering van de Nederlandse farmaceutische waardeketen.
 - Het vraaggericht realiseren van een toename in het aantal personen dat een PharmaNL opleiding volgt binnen de looptijd van het programma.
- **Bijdrage aan Key Performance Indicator (KPI)**
Beschrijf in welke mate de aanvraag bijdraagt aan de KPI van PharmaNL om tijdens de looptijd van het programma ten minste 5.000 mensen deel te laten nemen aan een PharmaNL opleiding.
 - **Voortbouwen en/of aansluiten op het bestaande opleidingsaanbod**
Beschrijf hoe de opleiding voortbouwt en/of aansluit op het bestaande opleidingsaanbod en/of op specifieke initiatieven zoals dat van verscheidene beroepsverenigingen, lokale mbo-instellingen, hogescholen en universiteiten, die al met ontwikkelingen van nieuwe curricula bezig zijn. Motiveer ook waarom de opleiding in de voorgestelde opleidingsvorm nog niet aanwezig is en welke toegevoegde waarde het heeft.
 - **Participatie van eindgebruikers**
Beschrijf op welke wijze u de doelgroep of het bedrijfsleven betreft bij het inrichten van de opleidingsvorm en de inhoudelijke invulling daarvan. Met 'betrekken' bedoelen we concreet het raadplegen, advies inwinnen, samenwerken en/of laten (mee)beslissen van betrokkenen. Beschrijf ook op welke wijze de aanvraag bijdraagt aan de samenwerking tussen het bedrijfsleven, de bedrijfsopleidingen en de onderwijssector, en hoe deze landelijk gecoördineerd versterkt zal worden.
 - **Noodzaak tot publieke financiering**
Motiveer waarom het opleidingsaanbod niet via normale marktwerking tot stand zou kunnen komen, waardoor publieke financiering noodzakelijk is.
 - **Aansluiting bij thema's in de subsidieoproep**
Geef aan en motiveer in welk thema, zoals beschreven in sectie 2 van de subsidieoproep en de [investeringsagenda](#) van PharmaNL, uw subsidieaanvraag zich (vooral) bevindt.
 - **Aanvullende criteria voor specifieke thema's investeringsagenda**
Per thema zijn specifieke criteria van toepassing. Beschrijf de specifieke criteria voor het thema waar uw aanvraag zich (vooral) in bevindt.
1. Geclusterd thema *Automation production and warehousing en Small scale (shared) manufacturing facilities*
 - a. Beschrijf hoe uw aanvraag bijdraagt aan het ontwikkelen en nationaal beschikbaar maken van het farmaceutisch opleidingsaanbod op post-mbo en post-hbo niveau.
 - b. Beschrijf hoe uw aanvraag bijdraagt aan de behoefte aan medewerkers die technisch uitvoerende vaardigheden combineren met analytische en probleemoplossende vaardigheden.
 - c. Beschrijf hoe uw aanvraag aansluit op de behoefte aan vaardigheden op het gebied van productietechnologie en processen (inclusief opslag en digitalisering), complexe data-analyse (inclusief AI), kwaliteitscontrole, *Good Manufacturing Practices* (GMP) kennis, (radio)chemische kennis, *cleanroom* vaardigheden en/of laboratorium vaardigheden.
 2. Geclusterd thema *Drug delivery capabilities en Advanced and emerging therapies*
 - a. Beschrijf hoe uw aanvraag bijdraagt aan het ontwikkelen en nationaal beschikbaar maken van het farmaceutisch opleidingsaanbod op post-hbo en postacademisch niveau.
 - b. Beschrijf hoe uw aanvraag bijdraagt aan de behoefte aan medewerkers die theoretische kennis van geavanceerde technologieën combineren met kennis van de toepassing in de praktijk.
 - c. Beschrijf hoe uw aanvraag aansluit op de behoefte aan vaardigheden op het gebied van methodologie ontwikkeling en validatie, nano- en polymeertechnologie, kwaliteitscontrole en *quality by design*, complexe data-analyse (inclusief AI), analytische procestechnologie, *drug delivery* technologie en/of organoïden*.
 3. *Early discovery infrastructure*
 - a. Beschrijf hoe uw aanvraag bijdraagt aan het ontwikkelen en nationaal beschikbaar maken van het farmaceutisch opleidingsaanbod op post-hbo en postacademisch niveau.

- b. Beschrijf hoe uw aanvraag bijdraagt aan de behoefte aan medewerkers met *early discovery* kennis en technieken.
 - c. Beschrijf hoe uw aanvraag aansluit op de behoefte aan vaardigheden op het gebied van methodologie ontwikkeling en validatie, complexe (structuur) chemie, *computational modelling*, biofysica, data acquisitie en management, complexe data-analyse (inclusief AI) en/of automatisering.
 4. *Molecular Diagnostics and Imaging*
 - a. Beschrijf hoe uw aanvraag bijdraagt aan het ontwikkelen en nationaal beschikbaar maken van het farmaceutisch opleidingsaanbod op post-hbo en postacademisch niveau.
 - b. Beschrijf hoe uw aanvraag bijdraagt aan de behoefte aan specifieke, praktische vaardigheden voor zowel uitvoerende onderzoekers als ondersteunende laboranten voor *optical tracing*, *image guided therapy* en/of andere *high content in vivo*-concepten.
 - c. Beschrijf hoe uw aanvraag op een praktische en toepassingsgerichte wijze onderzoek met, en klinisch gebruik van, deze technologieën stimuleert.
 5. *Bioprocessing and fermentation*
 - a. Beschrijf hoe uw aanvraag bijdraagt aan het ontwikkelen en nationaal beschikbaar maken van het farmaceutisch opleidingsaanbod op post-mbo en post-hbo niveau.
 - b. Beschrijf hoe uw aanvraag bijdraagt aan het ontwikkelen van skills en vaardigheden die passen bij de specifieke complexiteit rondom *bioprocessing and fermentation*.

Indien van toepassing:

– **Transitie naar proefdiervrije innovatie**

Indien proefdiergebruik in de aanvraag is opgenomen dient, conform het beleid van het kabinet om de transitie naar proefdiervrije innovaties te stimuleren, beschreven te worden hoe hieraan wordt bijgedragen.

– **Diversiteit**

Beschrijf hoe er aandacht wordt besteed aan [diversiteit](#) en differentiatie van de doelgroep naar kenmerken zoals [seks en gender](#), leeftijd, sociaaleconomische situatie, opleidingsniveau, migratie- en culturele achtergrond en seksuele diversiteit, waar relevant voor de thematiek van het project.

– **Toegang tot data**

ZonMw stimuleert optimaal gebruik van data. Beschrijf in uw aanvraag hoe u gebruik maakt van bestaande databestanden en/of onderbouw de noodzaak van nieuwe dataverzameling. Geef ook aan hoe u van plan bent toekomstige data/resultaten FAIR te delen. Houd bij de planning en begroting van uw project rekening met de kansen en vereisten met betrekking tot [FAIR data en datamanagement](#). Indien u geen data verzamelt, vermeld dit dan in uw subsidieaanvraag.

4.3. Kwaliteitscriteria

– **Doelstelling(en) en resultaten**

Beschrijf helder, concreet en bondig de doelstelling(en) van het project. Geef hierbij ook de beoogde resultaten aan en op welke doelgroep(en) u zich richt.

– **Plan van aanpak**

- Het plan van aanpak sluit aan op de doelstelling(en) van het project en bevat een beschrijving van de beoogde projectactiviteiten en een logisch stappenplan waarin een taakverdeling en concrete *milestones* en/of *deliverables* zijn opgenomen.
- Beschrijf tevens de inhoudelijke invulling van de tot stand te brengen opleiding.

– **Haalbaarheid**

- Onderbouw hoe uw plan van aanpak haalbaar is binnen de opgegeven looptijd en het budget. Maak tevens aannemelijk dat er 6 maanden voor afronding van het project een lopend opleidingsaanbod wordt gerealiseerd.
- Voeg een Gantt-grafiek van de planning van het project toe als verplichte bijlage.
- Maak met behulp van een businessmodel ([verplicht format](#)) aannemelijk dat het opleidingsaanbod commercieel en technisch haalbaar is met de beschikbare expertise, menskracht, faciliteiten en middelen. Een risicoanalyse is tevens onderdeel van het businessmodel. Maak daarnaast aan de hand van een exploitatiebegroting (geen format) aannemelijk dat de opleiding ook na afloop van de subsidie gecontinueerd kan worden.

- **Expertise en ervaring**
Beschrijf de kennis en ervaring (trackrecord) van de aanvrager(s) op het gebied van plannen, opzetten en uitvoeren van opleidingsvormen op (post) mbo-, hbo- en/of academisch niveau. Motiveer waarom de aanvrager(s) over de juiste kennis en expertise beschikken voor het opzetten, plannen en exploiteren van farmaceutisch onderwijs binnen de gestelde projectperiode.
- **Aansluiting op kwaliteitseisen onderwijs**
Beschrijf op welke wijze de opleiding voldoet aan de hedendaagse onderwijskundige principes voor volwassenenonderwijs, hoe lesmateriaal up-to-date en relevant zal worden gehouden, en hoe deze toekomstbestendig zal zijn.

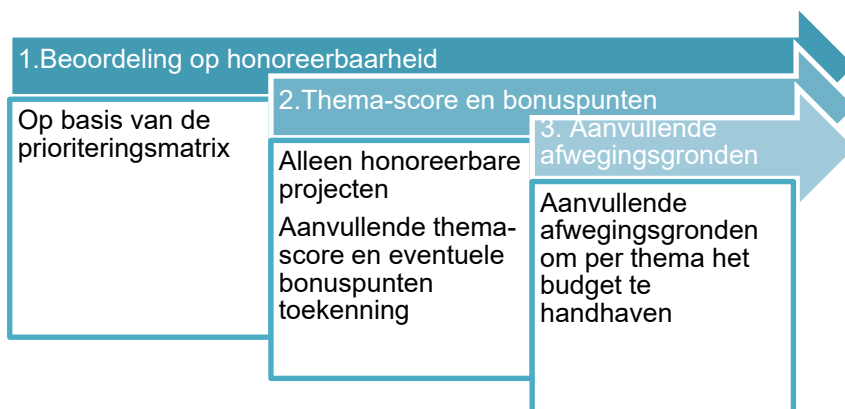
Meer informatie over deze criteria vindt u in de [procedurebrochure](#).

4.4. Prioriteitstelling

Wanneer er meer honoreerbare aanvragen dan subsidie zijn, prioriteert de commissie deze aanvragen. Om de prioriteitstelling zorgvuldig te kunnen doen is er, in lijn met de '[investeringsagenda](#)', hieronder een 3-ledige beoordeling beschreven:

- stap 1: prioritering op relevantie en kwaliteit
- stap 2: prioritering op thema en bonuspunten
- stap 3: totaal prioritering met aanvullende afwegingsgronden.

In figuur 2 staan de stappen voor de prioriteitstelling toegelicht.

Figuur 2. Beoordeling prioriteitsstelling

4.4.1. Stap 1: Prioritering op relevantie en kwaliteit

De onderlinge weging van relevantie en kwaliteit gebeurt aan de hand van de volgende prioriteringsmatrix:

Tabel 1 Prioriteringsmatrix					
Prioriteringsmatrix		Relevantie (bijbehorende score)			
		Ze er re levant (=1)	Re levant (=2)	La ag re levant (=3)	Nie t re levant (=4)
K wal iteit (bij be ho ren de s co re)	Ze er go ed (=1)	1	2	afwijzen	afwijzen
	Go ed (=2)	2	3	afwijzen	afwijzen
	Vol do ende (=3)	afwijzen*	afwijzen*	afwijzen	afwijzen
	Ma tig (=4)	afwijzen	afwijzen	afwijzen	afwijzen
	On vol do ende (=5)	afwijzen	afwijzen	afwijzen	afwijzen
*Aanvragen die zeer relevant of relevant zijn met een voldoende kwaliteit kunnen uitsluitend worden gefinancierd na bijstelling op kwaliteit (indien er voldoende budget beschikbaar is).					

De commissie beoordeelt iedere aanvraag op relevantie en kwaliteit. Op basis van tabel 1 zal de beoordeling voor kwaliteit en relevantie worden omgezet naar een numerieke score (zie score tussen haakjes, bijv. '(=1)') waarbij kwaliteit en relevantie even zwaar wegen. Door het hanteren van de scores uit tabel 1, waarbij de hoogste score '1' is en de laagste score '4' in het geval van relevantie en '5' in het geval van kwaliteit, komt een prioritering tot stand waarbij aanvragen met een lage score hoger geprioriteerd worden dan aanvragen met een hoge score. Alleen aanvragen die 'Zeer goed' of 'Goed' scores op kwaliteit en tevens 'Zeer relevant' of 'Relevant' scores op relevantie komen in aanmerking voor subsidie, in andere woorden: alleen deze projecten zijn honoreerbaar. Alleen projecten die honoreerbaar zijn zullen doorgaan naar stap 2 hieronder.

4.4.2. Stap 2: Prioritering op thema en bonuspunten

Bij projecten die op basis van kwaliteit en relevantie honoreerbaar zijn zullen op basis van tabel 2 aanvullende scores worden toegekend. De numerieke score uit tabel 1 voor kwaliteit en relevantie zal worden gecombineerd met de score uit tabel 2 voor thema en eventuele bonuspunten. Dit leidt uiteindelijk tot een numerieke totaalscore welke wordt gebruikt voor prioritering.

Thema's

Elke aanvraag dient aan te geven bij welk thema uit de [investeringsagenda](#) de aanvraag het beste past. De commissie toetst of dit thema het meest passend is. Afhankelijk van het thema wordt er een score toegekend, zoals aangegeven in tabel 2.

Soft skills, AI en/of Regulatory Knowledge and Innovation

Er zijn een aantal aspecten (bonuselementen) geïdentificeerd die binnen de thema's van aanvullende waarde zijn, te weten *soft skills*, *Artificial Intelligence (AI)*, en *regulatory knowledge and innovation*. De commissie zal per bonuselement, en afhankelijk van het thema, beoordelen of deze aspecten integraal onderdeel uitmaken van de aanvraag en één of meerdere bonuspunten toekennen. Per thema kan de bonus verschillen, zoals beschreven in tabel 2. De bonuselementen leveren een positieve factor op in de vorm van een numerieke reductie, omdat aanvragen met een lage score hoger worden geprioriteerd dan aanvragen met een hoge score.

Tabel 2 Thema's, mogelijke bonus en budgetverdeling			
Thema uit de investeringsagenda	Themaprioriteit (score)	Bonus* (score)	Budget
Automation production & warehousing	1 (=0.1)	Regulatory (= -0.1)	€1,5 miljoen
Small scale (shared) manufacturing facilities		AI (= -0.2) Soft skills (= -0.2)	
Drug delivery capabilities	2 (=0.2)	Regulatory (= -0.2)	€ 1,5 miljoen
Advanced & emerging therapies		AI (= -0.2) Soft skills (= -0.2)	
Early discovery infrastructure	3 (=0.3)	Regulatory (= -0.1) AI (= -0.2) Soft skills (= -0.2)	€ 1,5 miljoen
Molecular Diagnostics and Imaging	4 (=0.4)	Regulatory (= -0.1) AI (= -0.2)	€ 1,5 miljoen
Bioprocessing and fermentation	5 (=0.5)	Regulatory (= -0.1) AI (= -0.2)	€500.000
* 'Regulatory': projecten die uitdagingen adresseren op het gebied van <i>Regulatory Knowledge & Innovation</i> , 'AI': projecten die uitdagingen adresseren op het gebied van <i>Artificial Intelligence</i> , 'soft skills': projecten die bijdragen aan de vaardigheden projectmanagement en/of analytisch denkvermogen en/of samenwerking.			

4.4.3. Stap 3: Totaal prioritering met aanvullende afwegingsgronden

De scores voor relevantie, kwaliteit, thema en bonuspunten worden bij elkaar opgeteld en resulteren in een rangorde voor prioritering van lage naar hoge scores. Wanneer na toepassing van de prioritering het aantal honoreerbare aanvragen het beschikbare budget overstijgt, zal de commissie de volgende aanvullende afwegingsgronden hanteren:

- Er wordt gestreefd om binnen ieder thema 1 of 2 aanvragen te honoreren, waarna het mogelijk resterende budget zal worden ingezet om de overgebleven hoogst geprioriteerde aanvragen te honoreren, met inachtneming van het streefbedrag per thema.
- Indien een thema niet (volledig) gevuld kan worden, kan de commissie besluiten om het budget voor dat thema (deels) in te zetten bij een ander thema. Dit is alleen mogelijk als er geen honoreerbare aanvragen (meer) zijn binnen een thema en het aantal honoreerbare aanvragen binnen een ander thema groter is dan het beschikbare budget. Deze beoordeling zal worden gemaakt op volgorde van themaprioriteit.

5. Indienen

5.1. Indiening via Mijn ZonMw

Subsidieaanvragen kunnen uitsluitend door de hoofdaanvrager ingediend worden via het online indiensysteem van ZonMw ([Mijn ZonMw](#)). De sluitingsdatum voor het indienen van een uitgewerkte aanvraag is 20 mei 2025 om 14:00 uur.

Het gehele tijdpad voor deze subsidieronde kunt u [hier](#) zien.

5.2. Tips

Als u nog niet eerder met Mijn ZonMw heeft gewerkt moet u zich eerst registreren als 'Nieuwe gebruiker'.

Zie voor meer informatie de [Handleiding Mijn ZonMw](#).

Wij raden u aan om, voordat u uw aanvraag digitaal indient, een Word-versie van uw aanvraag te printen (via Mijn ZonMw) en na te lopen op onregelmatigheden. Vooral als u uw aanvraag eerst in Word heeft opgesteld en vervolgens naar Mijn ZonMw heeft gekopieerd, kan het voorkomen dat sommige tekens (zoals aanhalingstekens) niet goed worden omgezet. U kunt dit in Mijn ZonMw zelf corrigeren.

5.3. Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag

De '[Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag](#)' moet ondertekend worden door de bestuurlijk verantwoordelijke en de hoofdaanvrager. De ondertekende verklaring kan toegevoegd worden aan de aanvraag in Mijn ZonMw of uiterlijk één week na indiening per e-mail gestuurd worden naar PharmaNL@zonmw.nl.

5.4. Inhoudelijke vragen

Neem voor inhoudelijke vragen contact op met Claudia Leusink (070 515 03 22) of Larissa Wijnberg (070 391 60 66), neem contact op via PharmaNL@zonmw.nl, of raadpleeg de [Q&A-pagina](#).

5.5. Technische vragen

Neem voor technische vragen over het gebruik van het online indiensysteem van ZonMw contact op met de servicedesk. Beschikbaar maandag t/m vrijdag van 8.00 tot 17.00 uur op 070 349 51 76 per telefoon of servicedesk@zonmw.nl per e-mail. Vermeld in uw e-mail uw telefoonnummer, zodat wij indien nodig contact met u kunnen opnemen.

5.6. Downloads en links

Op de ZonMw website leest u meer over:

- [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#)
- [‘In 10 stappen subsidie aanvragen’](#)
- [Wat dien ik in](#)
- [Voorwaarden en Verplichtingen](#)
- [Beoordeling van subsidieaanvragen](#)
- [Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#)
- [Vrijstelling staatssteun](#)
- [Open Access](#)
- [Implementatie en impact](#)
- [Handleiding Mijn ZonMw](#)
- [Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag](#)

- [PharmaNL – Human Capital Growth programmapagina](#)
- [Investeringsagenda PharmaNL](#)
- [Q&A pagina](#)

Verplichte formats bijlagen:

- [Formulier thema subsidieaanvraag](#)
- [Format businessmodel](#)
- [Format Letter of Commitment](#)
- [Format begroting \(DAEB\)](#)
- [Format Technische Samenvatting HCG](#)
- [Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag](#)

6. Bijlagen

- [Bijlage 1 – Staatssteun - DAEB](#)

Bijlage 1 – Staatssteun – DAEB

Wanneer binnen deze subsidieronde subsidie wordt aangevraagd, verstrekt ZonMw de subsidie onder het DAEB Vrijstellingsbesluit⁴, mits aan onderstaande voorwaarden voldaan wordt.

ZonMw heeft de beschreven activiteiten binnen deze subsidieoproep aangemerkt als economische activiteiten van algemeen belang. Voorafgaand aan de subsidieverlening zal ZonMw de subsidieontvanger(s) van de hierboven beschreven activiteiten via een besluit belasten met het beheer van een Dienst van Algemeen Economisch Belang ('DAEB').

De DAEB zal bestaan uit het uitvoeren van de in het projectvoorstel beschreven activiteiten. De subsidieontvanger(s) die binnen deze subsidieronde subsidie ontvangen zijn op grond van artikel 5 lid 2 van het DAEB Vrijstellingsbesluit verplicht om in hun boekhouding de kosten en de baten die samenhangen met de DAEB activiteiten gescheiden op te nemen van kosten en baten van activiteiten die niet onder de DAEB vallen.

De financiering van het project zal de maximale duur van het project niet overschrijden. De maximale duur van een project zal in lijn met het DAEB Vrijstellingsbesluit in ieder geval niet meer dan 10 jaar bedragen.

Het aangevraagde subsidiebedrag mag niet meer bedragen dan de nettokosten van de voorziene projectactiviteiten. De parameters voor de berekening van de compensatie voor elk project zijn opgenomen in de [begrotingsstukken van ZonMw](#). De berekeningswijzen opgenomen in de begrotingsstukken zijn in overeenstemming met artikel 4 van het DAEB Vrijstellingsbesluit. Gebleken overcompensatie vordert ZonMw op grond van artikel 6 lid 2 van het DAEB Vrijstellingsbesluit terug. Is de looptijd van het project langer dan 3 jaar dan voert ZonMw een tussentijdse controle uit of er sprake is van overcompensatie.

In het geval van een consortium en bij de aanvraag nog onduidelijk is welke partijen aan het consortium deelnemen, is het mogelijk om deze partijen op een later moment aan het consortium toe te voegen. U dient het toevoegen van een nieuwe partij aan het consortium schriftelijk te melden bij ZonMw. De nieuwe partij zal pas onderdeel vormen van het consortium indien ZonMw goedkeuring heeft verleend. Voor alle partijen geldt dat ze afzonderlijk aan alle voorwaarden van het DAEB Vrijstellingsbesluit dienen te voldoen.

Indien blijkt dat de projectactiviteiten niet, of niet geheel zijn verricht, dan wel niet, of niet geheel aan de subsidie verbonden verplichtingen is voldaan, kan ZonMw de subsidie op een lager bedrag vaststellen en uitbetaalde voorschotten(deels) terugvorderen.

⁴ Besluit van de Commissie van 20 december 2011 betreffende de toepassing van artikel 106, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op staatssteun in de vorm van compensatie voor de openbare dienst, verleend aan bepaalde met het beheer van diensten van algemeen economisch belang belaste ondernemingen, 2012/21/EU, PB EU 2012 L7/3.